ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2008

Έκθεση της αντιπροσωπείας της Επιτροπής LIBE σχετικά με την επίσκεψη στην Κύπρο (25 - 27 Μαΐου 2008)

Εισηγήτρια: Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT

1. Σκοπός και χρόνος

Αντιπροσωπεία επτά βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πραγματοποίησε επίσκεψη στην Κύπρο από τις 25 έως τις 27 Μαΐου 2008 με επικεφαλής την κ. Martine ROURE (βλ. συνημμένο κατάλογο – παράρτημα 1).

Σκοπός της επίσκεψης ήταν η συγκέντρωση πληροφοριών και η άμεση διαπίστωση της κατάστασης όσον αφορά την υποδοχή αιτούντων άσυλο και παράνομων μεταναστών στην Κύπρο, ο έλεγχος των συνθηκών στα κέντρα, η αξιολόγηση της εφαρμογής των σχετικών ευρωπαϊκών οδηγιών και κανονισμών[1], καθώς και η ανταλλαγή απόψεων με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και των κυβερνητικών αρχών. Η επίσκεψη στην Κύπρο

[1] Οδηγία 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (οδηγία για την υποδοχή – Επίσημη Εφημερίδα L 031 της 06/02/2003, σελ. 0018 – 0025)

Οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (οδηγία για τις διαδικασίες - Επίσημη Εφημερίδα L 326 της 13/12/2005, σελ. 0013 – 0034)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (κανονισμός Δουβλίνο ΙΙ - Επίσημη Εφημερίδα L 050 της 25/02/2003, σελ. 0001 - 0010)

πραγματοποιήθηκε έπειτα από παρόμοιες επισκέψεις στην Ιταλία (Lampedusa), στην Ισπανία (Ceuta και Melilla, καθώς και στις Κανάριες Νήσους), στη Γαλλία (Παρίσι), στη Μάλτα, στην Ελλάδα, στο Βέλγιο, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις Κάτω Χώρες, στην Πολωνία και στη Δανία.

Η επίσκεψη της αντιπροσωπείας επικεντρώθηκε σε 3 διαφορετικά κλειστά κέντρα (το Κέντρο Κράτησης Αμμοχώστου, τον Αστυνομικό Σταθμό Αραδίππου, και το Κέντρο Κράτησης «Μπλοκ 10» των Κεντρικών Φυλακών) και σε ένα ανοικτό κέντρο υποδοχής (Κέντρο Υποδοχής Κοφινού).

Μεταξύ άλλων, η αντιπροσωπεία συναντήθηκε με τους εξής:

- τον Υπουργό Εσωτερικών, κ. Νεοκλή ΣΥΛΙΚΙΩΤΗ
- την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σωτηρούλα ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
- τη διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (Υπουργείο Εσωτερικών) κ. Άννυ ΣΙΑΚΑΛΛΗ
- τη Βοηθό Αρχηγό της Αστυνομίας (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως) κ. Μαριάννα ΦΡΑΝΤΖΗ
- τον Αστυνόμο Α΄ (Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως) κ. Αιμίλιο ΛΑΜΠΡΟΥ
- την Υπαστυνόμο Α΄ (Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως) κ. Κυριακή ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ
- τον Υπαστυνόμο Β΄ (Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως) κ. Α. ΛΕΩΝΙΔΟΥ
- τους διοικητικούς υπαλλήλους (Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Εσωτερικών) κ. Σώτο ΚΤΩΡΗ, κ. Ανδρέα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, κ. Νατάσα ΑΝΔΡΕΟΥ, κ. Κάκια ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ και κ. Αγνή ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τέλος, η αντιπροσωπεία συναντήθηκε με μια σειρά εκπροσώπων διαφόρων οργανώσεων, όπως:

- *της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR)*
- του Προγράμματος της *Διεθνούς Αμνηστίας* για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία
- της *ΚΙΣΑ* (Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη και Αντιρατσισμό)
- του κέντρου *Απανέμι* (Ισότητα των Φύλων)
- του κέντρου *Future Worlds Centre*

Η αντιπροσωπεία οργάνωσε μία συνέντευξη Τύπου, με την οποία ολοκληρώθηκε η επίσκεψη. Η επίσκεψη καλύφθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Κύπρου.

2. Γενικές πληροφορίες

Λόγω της μοναδικής της γεωστρατηγικής θέσης και της προσχώρησής της στην ΕΕ την 1η Μαΐου 2004, η Κύπρος κατέστη εντός ενός σχετικά σύντομου χρονικού διαστήματος μία από τις χώρες της ΕΕ που δέχονται τους περισσότερους αιτούντες άσυλο και παράνομους μετανάστες. Το κυπριακό σύστημα χορήγησης ασύλου είναι ακόμη πολύ πρόσφατο, καθώς οι κυπριακές αρχές ανέλαβαν την ευθύνη για την αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου μόλις τον

Ιανουάριο του 2002. Πριν από την ημερομηνία αυτή, ο φορέας που αποφάσιζε για το ποιοι αιτούντες άσυλο ήταν πραγματικοί πρόσφυγες ήταν η UNHCR.

Το 2007, ο αριθμός των νέων αιτούντων άσυλο που υπέβαλαν αιτήσεις στο ελεγχόμενο από την κυβέρνηση τμήμα της Κύπρου ανήλθε σε 6 789. Σε κατά κεφαλήν όρους, ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε περίπου 600 000 νέες αιτήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο ή σε 800 000 στη Γερμανία. Παρότι τα συμπεράσματα από τέτοιου είδους θεωρητικές συγκρίσεις δεν μπορεί να είναι απόλυτα, είναι σαφές ότι η Κύπρος έχει αντιμετωπίσει (και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει) σοβαρές δυσκολίες. Πολλοί από τους παράνομους μετανάστες θεωρούν την Κύπρο κυρίως ως σταθμό στον δρόμο τους προς άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Είναι απολύτως σαφές ότι ο αριθμός και μόνο των παράνομων υπηκόων τρίτων χωρών που διασχίζουν την «πράσινη γραμμή», η οποία χωρίζει τα κατεχόμενα από την Τουρκία εδάφη από την υπόλοιπη χώρα, προκαλεί μια σειρά ιδιαίτερων προβλημάτων και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως πραγματικά σοβαρό ζήτημα. Λιγότερο από το 1% των αιτούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών εισέρχεται στην Κύπρο κατευθείαν μέσα από τα ελεγχόμενα από την κυβέρνηση εδάφη. Η συντριπτική πλειονότητα εισέρχεται στην Κύπρο μέσω της «πράσινης γραμμής».

Ένα άλλο ζήτημα είναι οι αποκαλούμενες Περιοχές των Κυρίαρχων Βρετανικών Βάσεων (ΠΚΒ) στην Κύπρο. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της κυβέρνησης της Κύπρου κατέληξαν στην υπογραφή, τον Φεβρουάριο του 2003, ενός μνημονίου συνεννόησης σχετικά με την ευθύνη του Ηνωμένου Βασιλείου (μέσω της διοίκησης των ΠΚΒ) για τους παράνομους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο που εισέρχονται στη νήσο της Κύπρου μέσω των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων.

Στην Κύπρο υπάρχουν δύο βασικά είδη κέντρων:

- Διάφορα κέντρα κράτησης για τους παράνομους μετανάστες (με ή χωρίς έγγραφα) που κρατούνται εν αναμονή της επιστροφής και της απομάκρυνσής τους. Η μέγιστη χωρητικότητα σήμερα ανέρχεται σε 179 άτομα. Έως το 2011 προβλέπεται ότι θα έχει περατωθεί ένα νέο κέντρο κράτησης χωρητικότητας 300 ατόμων. Εάν τα κέντρα κράτησης είναι γεμάτα, οι αρχές απλώς σταματούν τις συλλήψεις.
- Ένα ανοικτό κέντρο υποδοχής χωρητικότητας 120 ατόμων το ανώτερο για τους αιτούντες άσυλο που αναμένουν οριστική απάντηση στην αίτησή τους.

Αναγνώριση προσφύγων – και ποσοστά προστασίας στην Κύπρο:
Βλ. παράρτημα ΙΙ. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα πολύ χαμηλά ποσοστά αναγνώρισης δεν αμφισβητούνται από την UNHCR. Ωστόσο η UNHCR τονίζει ότι υπάρχουν περιθώρια για διαδικαστικές βελτιώσεις και ως εκ τούτου αμφισβητεί τις ακόλουθες πρακτικές:

- Οι τελικές αποφάσεις μετά από τις συστάσεις για αναγνώριση καθυστερούν επί μεγάλα χρονικά διαστήματα (έως τρία χρόνια)
- Οι αποφάσεις για περίπλοκες περιπτώσεις (κυρίως πιθανές περιπτώσεις αναγνώρισης) καθυστερούν και ως εκ τούτου δεν ολοκληρώνονται εντός λογικής προθεσμίας.

3. *Επίσημες* διαδικασίες κατά την άφιξη αιτούντων άσυλο

Όπως συμβαίνει σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, η χορήγηση ασύλου αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους. Οι αιτήσεις ασύλου πρέπει κατά κανόνα να υποβάλλονται χωρίς καθυστέρηση στα σημεία εισόδου. Ωστόσο, εάν ένας μετανάστης συλληφθεί, επί παραδείγματι, στον δρόμο, έχει τη δυνατότητα να υποβάλει και τότε αίτηση ασύλου.

Η Υπηρεσία Ασύλου έχει συντάξει ένα φυλλάδιο για τους αιτούντες άσυλο (με πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υποβολής αίτησης για τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα, τον τρόπο απόκτησης άδειας διαμονής ή εργασίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσφύγων, τις προϋποθέσεις αίτησης για κρατική αρωγή και τις συνεντεύξεις για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα). Τα έντυπα αίτησης ασύλου διατίθενται στα ελληνικά, τα τουρκικά, τα αγγλικά, τα γαλλικά, τα αραβικά, τα φαρσί, τα σερβοκροατικά και τα ρωσικά. Εάν δεν υπάρχουν έντυπα αίτησης σε γλώσσα στην οποία μπορεί να διαβάσει ή να γράψει ο αιτών άσυλο, τότε μπορεί να ζητήσει τη δωρεάν συνδρομή διερμηνέα. Ο αιτών άσυλο πρέπει να ενημερώνει τον αξιωματικό σε περίπτωση που είναι άστεγος, ώστε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για να του παρασχεθεί στέγαση.

Έπειτα από συνέντευξη με τον αιτούντα, ένας ειδικά εκπαιδευμένος αξιωματικός υποβάλλει έκθεση και αξιολόγηση στην Υπηρεσία Ασύλου. Στον αιτούντα άσυλο χορηγείται η αποκαλούμενη «βεβαίωση» (που αποδεικνύει ότι έχει υποβάλει αίτηση ασύλου). Αφότου λάβει την εν λόγω βεβαίωση, ο αιτών άσυλο οφείλει να υποβάλει επίσης αίτηση εγγραφής στο μητρώο αλλοδαπών και αίτηση έκδοσης προσωρινής άδειας διαμονής (αμφότερες δωρεάν). Επιπλέον, ο αιτών άσυλο οφείλει να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις εντός τριών ημερών από την παραλαβή αυτής της βεβαίωσης.

Μετά από θετική απόφαση, ο αιτών άσυλο λαμβάνει επιστολή αναγνώρισης, στην οποία επιβεβαιώνεται το καθεστώς που του έχει εκχωρηθεί (καθεστώς πρόσφυγα, επικουρική προστασία ή καθεστώς διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους). Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, ο αιτών παραλαμβάνει επιστολή με το σχετικό αιτιολογικό της απόφασης και έχει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζεται στην επιστολή της απόρριψης. Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων είναι αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου που απορρίπτονται από την Υπηρεσία Ασύλου.

Ωσότου ληφθεί τελική απόφαση σχετικά με την αίτηση ασύλου, ο αιτών άσυλο έχει το δικαίωμα:

- να διαμένει νομίμως και να κυκλοφορεί ελεύθερα στην Κύπρο·
- να αναζητά εργασία στους τομείς της γεωργίας και της κτηνοτροφίας (μόνο μετά την παρέλευση εξαμήνου)·
- να λαμβάνει κρατική αρωγή μέσω της Υπηρεσίας Κοινωνικής Ευημερίας με επίδειξη της «βεβαίωσης». Ως πρώτο βήμα, η Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας μπορεί να χορηγήσει στον αιτούντα άσυλο ένα ποσό για την κάλυψη των άμεσων αναγκών του, ωσότου εξεταστεί διεξοδικά η αίτηση χορήγησης επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας·
- να λαμβάνει δωρεάν ιατρική φροντίδα (βάσει του ετήσιου εισοδήματός του)·
- να φοιτά σε σχολεία (ασυνόδευτοι ανήλικοι ή ανήλικα τέκνα αιτούντων άσυλο).

Σύμφωνα με τον νόμο περί προσφύγων (άρθρο 7) η κράτηση επιτρέπεται, κατόπιν δικαστικής εντολής και για μέγιστη περίοδο 32 ημερών, σε περιπτώσεις που ο αιτών άσυλο έχει καταστρέψει ή απολέσει εσκεμμένως τα ταξιδιωτικά του έγγραφα/έγγραφα πιστοποίησης της

ταυτότητάς του ή εάν έχει χρησιμοποιήσει πλαστά έγγραφα. Ο αιτών άσυλο μπορεί να συλληφθεί επίσης εάν έχει απορριφθεί η αίτησή του (τόσο από την Υπηρεσία Ασύλου όσο και από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων) και έχει εκδοθεί διάταγμα απέλασης. Μετά την παρέλευση των 32 ημερών, ο αιτών άσυλο αφήνεται ελεύθερος.

Σύμφωνα με τον νόμο περί αλλοδαπών και μετανάστευσης, καθώς και με τη συναφή νομολογία, η κράτηση είναι επίσης δυνατή βάσει διαταγμάτων απέλασης και κράτησης (που εκδίδονται από τον Διευθυντή του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης). Τέτοιο διάταγμα μπορεί να εκδοθεί όταν ένα πρόσωπο έχει χαρακτηριστεί απαγορευμένος παράνομος μετανάστης προτού υποβάλει αίτηση ασύλου ή στην περίπτωση που το πρόσωπο έχει καταδικαστεί σε φυλάκιση για ποινικό αδίκημα (> 1 μηνός), γεγονός κατόπιν του οποίου θεωρείται «ανεπιθύμητος» μετανάστης. Η κράτηση βάσει διατάγματος απέλασης και κράτησης δεν έχει χρονικό περιορισμό. Η εκτέλεση του διατάγματος απέλασης αναστέλλεται όσο εκκρεμεί η τελική απόφαση επί της αίτησης ασύλου. Το διάταγμα απέλασης και κράτησης, το οποίο θεωρείται διοικητική πράξη, μπορεί να προσβληθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο της Δημοκρατίας μέσω της υποβολής αίτησης habeas corpus ή και της υποβολής αίτησης δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Το κυπριακό νομικό σύστημα δεν προβλέπει τακτικό δικαστικό έλεγχο αυτόν καθαυτόν.

4. Επίσκεψη σε δύο κλειστά κέντρα κράτησης (25.05.2008)

4.1. Το Κέντρο Κράτησης Αμμοχώστου στη Λάρνακα

Το Κέντρο Κράτησης Αμμοχώστου είναι ένα από τα μικρότερα κέντρα κράτησης και εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Η εγκατάσταση βρίσκεται στο ισόγειο ενός αστυνομικού τμήματος. Έχει μέγιστη χωρητικότητα 22 ατόμων. Κατά τη στιγμή της επίσκεψης, υπήρχαν 6 κρατούμενοι από τη Συρία, 1 κρατούμενος από το Ιράν και 1 από το Πακιστάν, όλοι άρρενες. Το κτίριο είναι παλιό αλλά καθαρό και βρισκόταν σε ανεκτή κατάσταση κατά τη στιγμή της επίσκεψης. Λόγω των καταγγελιών και της δημόσιας κατακραυγής που ακολούθησαν έπειτα από την εξέγερση που εκδηλώθηκε πριν από μερικά χρόνια, οι κρατούμενοι είναι υποχρεωμένοι να παραμένουν «εντός» και δεν δύνανται να μετακινούνται ελεύθερα στον προαύλιο χώρο, παρότι είναι περιφραγμένος με συρματόπλεγμα. Οι κυπριακές αρχές επεσήμαναν ότι αναζητούν λύση για να αλλάξει η κατάσταση στο εγγύς μέλλον. Οι πόρτες των κελιών παραμένουν ακλείδωτες μέρα-νύχτα. Σε κάθε κελί υπάρχει κουδούνι το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους κρατουμένους εάν χρειάζονται κάτι. Μπορούν να παρασχεθούν διερμηνείς καθώς και ιατρική βοήθεια εφόσον ζητηθεί ή/και αν κριθεί απαραίτητο από τους αξιωματούχους που έχουν βάρδια. Υπήρχαν διαθέσιμα επαρκή έντυπα σε 7 διαφορετικές γλώσσες στα οποία εξηγούνταν τα δικαιώματα των κρατουμένων. Τουλάχιστον ένας κρατούμενος ισχυρίστηκε ότι δεν γνώριζε για ποιον ακριβώς λόγο είχε συλληφθεί και βρισκόταν υπό κράτηση. Σύμφωνα με τον ίδιο, η αίτηση ασύλου του εξακολουθούσε να εκκρεμεί, ενώ η γυναίκα του και τα παιδιά του (που δεν κρατούνταν) δυσκολεύονταν πλέον σοβαρά, εξαιτίας της κράτησής του, να εξεύρουν επαρκή μέσα για τα καθημερινά έξοδά τους. Γενικά, φαίνεται πως οι περισσότεροι κρατούμενοι στο κέντρο αυτό κρατούνται όταν έρχονται αντιμέτωποι με τις διωκτικές αρχές, κρίνονται παράνομοι και περιμένουν να μεταφερθούν σε άλλο χώρο κράτησης ενόψει της επιστροφής τους.

4.2. Ο Αστυνομικός Σταθμός Αραδίππου

Ο Αστυνομικός Σταθμός Αραδίππου δεν απέχει πολύ από το Κέντρο Κράτησης Αμμοχώστου, στον δρόμο από τη Λάρνακα προς τη Λευκωσία. Είναι ένα πολύ σύγχρονο κτίριο, το οποίο άρχισε να λειτουργεί το 2004. Ο σταθμός είναι καταρχάς υπεύθυνος για την αστυνόμευση της περιοχής. Διαθέτει επιπλέον οκτώ κελιά, τα οποία προορίζονται κατά βάση για την κράτηση κανονικών ύποπτων τέλεσης αδικημάτων. Εάν οι χώροι κράτησης παράνομων μεταναστών δεν μπορούν να δεχτούν άλλους κρατουμένους, τότε οι παράνομοι μετανάστες κρατούνται, κατά παρέκκλιση, και στον Αστυνομικό Σταθμό Αραδίππου. Στην περίπτωση αυτή, οι κυπριακές αρχές καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να μην τοποθετούν στα ίδια κελιά παράνομους μετανάστες με κανονικούς υπόπτους τέλεσης αδικημάτων, αλλά δεν το εγγυώνται. Η μέγιστη χωρητικότητα κρατουμένων του κτιρίου είναι 16 άτομα. Άνδρες και γυναίκες κρατούνται χωριστά. Κατά κανόνα, οικογένειες και ανήλικοι δεν κρατούνται· τις περιπτώσεις αυτές αναλαμβάνουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Οι ανήλικοι άνω των 16 ετών κρατούνται μόνο εάν διαπράξουν αξιόποινη πράξη.

5. Συνάντηση με ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς (26.05.2008)

Οι ΜΚΟ εξέφρασαν τις ανησυχίες τους σχετικά με την ουσιαστική πρόσβαση στο άσυλο. Σύμφωνα με τις ΜΚΟ, παρατηρείται μια ολοένα και εντονότερη τάση να αντιμετωπίζονται εξαρχής όλοι οι μετανάστες ως «παράνομοι». Η διανομή και η διαθεσιμότητα (καθώς και οι μεταφράσεις) του φυλλαδίου όπου εξηγούνται τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο (το οποίο έχει συντάξει η Υπηρεσία Ασύλου) σίγουρα δεν κρίνονται ικανοποιητικές. Ο τεράστιος όγκος εκκρεμών αιτήσεων και εφέσεων που φαίνεται πως έχει συσσωρευτεί απετέλεσε επίσης αντικείμενο σοβαρής κριτικής. Η UNHCR έχει λάβει διαμαρτυρίες για αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2002 και η απόφαση γι' αυτές εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Σύμφωνα με τις ΜΚΟ, ο αιτών άσυλο, αφού υποβάλει αίτηση ασύλου, έχει στην πράξη πολύ περιορισμένη δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων του και του δικαιώματος κρατικής αρωγής/επιδομάτων πρόνοιας, ιδίως όσον αφορά τη στέγαση. Το μόνο ανοικτό κέντρο υποδοχής στην Κύπρο, το Κέντρο Υποδοχής Κοφινού, έχει περιορισμένη χωρητικότητα και αποκλείονται από αυτό οι άγαμοι. Μάλιστα, οι αιτούντες άσυλο καλούνται να βρίσκουν μόνοι τους στέγη και όλα τα απαραίτητα μέσα για την κάλυψη των καθημερινών εξόδων τους. Σύμφωνα με τις ΜΚΟ, οι κυπριακές αρχές αρνούνται επιπλέον κατά τρόπο συστηματικό να λάβουν υπόψη την κατάσταση των ευάλωτων ατόμων. Όπως φαίνεται, δεν πραγματοποιούνται κατά τρόπο ικανοποιητικό ή δεν πραγματοποιούνται καν ατομικές αξιολογήσεις για τον εντοπισμό των ατόμων που χρήζουν ειδικής μεταχείρισης.

Η Κύπρος δεν έχει ορίσει διά νόμου μέγιστο διοικητικό όριο για τη διάρκεια της κράτησης. Παρότι οι αρχές ισχυρίζονται ότι κατά κανόνα το μέγιστο όριο είναι 6 μήνες, εφαρμόζεται και η μακροχρόνια κράτηση (άνω των 24 μηνών), κυρίως σε περιπτώσεις όπου οι αιτούντες άσυλο η αίτηση των οποίων έχει απορριφθεί (για διάφορους λόγους) δεν μπορούν να απελαθούν στη χώρα προέλευσης ή διέλευσής τους ή/και στις περιπτώσεις όπου οι αιτούντες άσυλο εκτίουν ποινές για ήσσονος σημασίας αδικήματα (το διάταγμα απέλασης αναστέλλεται λόγω της εκκρεμούσης αίτησης ασύλου, όχι όμως και το διάταγμα κράτησης αυτό καθαυτό). Δεν δόθηκαν εξάλλου απαντήσεις σε ερωτήσεις σχετικά με την ύπαρξη τακτικού δικαστικού ελέγχου σχετικά με την κράτηση. Αρκετή συζήτηση πυροδότησε το ζήτημα της πρόσβασης σε νομική συνδρομή. Φαίνεται πως δεν υπάρχει πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή σε περίπτωση που ο (απορριφθείς) αιτών άσυλο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα για να

καλύψει ο ίδιος το σχετικό κόστος.

Γενικά, οι ΜΚΟ έχουν πρόσβαση στους αιτούντες άσυλο και τους κρατούμενους. Ωστόσο, έχουν υπάρξει αρκετές περιπτώσεις όπου η αστυνομία έχει δυσχεράνει την πρόσβαση αυτή. Καταγγελίες που έχουν υποβάλει ΜΚΟ, ακόμη και ενώπιον της Ανεξάρτητης Αρχής Διερεύνησης Ισχυρισμών και Παραπόνων κατά της Αστυνομίας (η οποία συγκροτήθηκε το 2004) έχουν χαρακτηριστεί ως «αβάσιμες».

6. Συνάντηση με την Επίτροπο Διοικήσεως (Διαμεσολαβητή), κ. Ηλιάνα ΝΙΚΟΛΑΟΥ (26.05.2008)

Η ανεξάρτητη αρχή του Διαμεσολαβητή έχει συντάξει πολυάριθμες εκθέσεις για την κατάσταση των αιτούντων άσυλο. Στις εκθέσεις της, η Επίτροπος Διοικήσεως έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με τον χρόνο εξέτασης των διαμαρτυριών, με την πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και με την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών κατόπιν της έκδοσης διατάγματος απέλασης και κράτησης. Παρότι εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα που πρέπει να λυθούν, η κ. Νικολάου ανέφερε ότι τα τελευταία χρόνια έχει επιτευχθεί πρόοδος.

Η Επίτροπος Διοικήσεως θεωρεί ότι η απόφαση της κυβέρνησης να περιορίσει το δικαίωμα απασχόλησης των αιτούντων άσυλο μόνο στους τομείς της κτηνοτροφίας και της γεωργίας αποτελεί διακριτική μεταχείριση και είναι παράνομη, και καλεί την κυβέρνηση να την αναθεωρήσει.

7. Επίσκεψη στο ανοικτό κέντρο υποδοχής (26.05.2008)

Το Κέντρο Υποδοχής Κοφινού
Το Κέντρο Υποδοχής Κοφινού είναι το μόνο ανοικτό κέντρο στην Κύπρο. Το κέντρο άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 2004 και βρίσκεται σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από το χωριό Κοφινού, στον δρόμο από τη Λεμεσό προς τη Λευκωσία. Το κέντρο υποδοχής Κοφινού εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών και πιο συγκεκριμένα της Υπηρεσίας Ασύλου. Η καθημερινή οργάνωση και η λειτουργία αυτή καθαυτή του κέντρου διασφαλίζεται από το Συμβούλιο Κοινοτικής Ευημερίας Κοφινού.

Το κέντρο, το οποίο αποτελείται από 18 ορθογώνιες παραλληλόγραμμες προκατασκευασμένες μονάδες, έχει μέγιστη χωρητικότητα 120 ατόμων. Τέσσερις μονάδες χρησιμοποιούνται για τη διοίκηση, άλλες τέσσερις ως κοινόχρηστοι χώροι και δύο ως χώροι υγιεινής. Οι υπόλοιπες 8 μονάδες χρησιμοποιούνται ως προσωπικοί χώροι για τους αιτούντες άσυλο. Όλες οι μονάδες διαθέτουν κλιματισμό. Πρόσφατα εκτελέστηκαν εργασίες βελτίωσης της παιδικής χαράς, οι οποίες συνεχίζονται. Το κέντρο φιλοξενεί κυρίως οικογένειες και μη συνοδευόμενες γυναίκες. Το φαγητό παρέχεται από μια τοπική υπηρεσία τροφοδοσίας σύμφωνα με τις διατροφικές επιθυμίες/ανάγκες των φιλοξενουμένων. Γενικά, οι παροχές είναι στοιχειώδεις αλλά το κέντρο είναι καθαρό και πληροί τα πρότυπα. Προβλέπονται δραστηριότητες για τον ελεύθερο χρόνο. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι το εν λόγω κέντρο, λόγω της υλικής υποδομής του και λόγω του γεγονότος ότι βρίσκεται σε απομονωμένη περιοχή, είναι ακατάλληλο για μακρά παραμονή.

Δεδομένου ότι πρόκειται για ανοικτό κέντρο, υπάρχει ελευθερία μετακίνησης για τους

φιλοξενούμενους εκείνους που διαθέτουν τα σχετικά έγγραφα ταυτότητας. Οι φιλοξενούμενοι οφείλουν να υπογράφουν στο παρουσιολόγιο κατά την είσοδο και την έξοδό τους, όπως και τυχόν επισκέπτες, με σκοπό την αποφυγή της πορνείας. Δεν υπάρχουν, ωστόσο, δημόσια μέσα μεταφοράς που να συνδέουν απευθείας το κέντρο με τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου. Οι φιλοξενούμενοι πρέπει να περιμένουν το λεωφορείο σε ένα απροσδιόριστο σημείο του δρόμου, σε απόσταση περίπου 2 χιλιομέτρων από το κέντρο. Εάν υπάρχει ειδική ανάγκη να κάνει το λεωφορείο στάση ακριβώς έξω από το κέντρο (π.χ. λόγω κακών καιρικών συνθηκών),το προσωπικό του κέντρου ειδοποιεί τα λεωφορεία της γραμμής που καλύπτουν τη διαδρομή «Λεμεσός-Λευκωσία» να κάνουν παράκαμψη από την εθνική οδό και να περάσουν από το κέντρο.

Στο Κέντρο Υποδοχής Κοφινού υλοποιεί προγράμματα το Πανεπιστήμιο της Λευκωσίας. Τα εν λόγω προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στο κέντρο, στη θέσπιση καλύτερων διοικητικών διαδικασιών, καθώς και στην παροχή καλύτερης κοινωνικής πρόνοιας και υπηρεσιών ψυχολογικής στήριξης.

8. Επίσκεψη στο τρίτο κλειστό κέντρο κράτησης (26.05.2008)

Το κέντρο κράτησης «Μπλοκ 10» στη Λευκωσία
Το εν λόγω κέντρο κράτησης βρίσκεται στο σύμπλεγμα των κεντρικών φυλακών στην πρωτεύουσα της Κύπρου. Το κέντρο προορίζεται ειδικά για την κράτηση μεταναστών που βρίσκονται εν αναμονή της απομάκρυνσης και της επιστροφής τους. Έχει μέγιστη χωρητικότητα 80 ατόμων. Εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Κατά τη στιγμή της επίσκεψης, υπήρχαν περίπου 40 άρρενες κρατούμενοι διαφόρων εθνικοτήτων. Το κέντρο διαθέτει δύο ορόφους με εγκαταστάσεις υγιεινής σε κάθε όροφο. Οι εγκαταστάσεις είναι στοιχειώδεις, αλλά ήταν καθαρές κατά τη στιγμή της επίσκεψης. Σε κάθε κελί διαμένουν δύο κρατούμενοι. Το κέντρο έχει όλα τα χαρακτηριστικά μιας κανονικής φυλακής, αλλά επιτρέπεται στους κρατουμένους να βγαίνουν από τα κελιά τους κατά τη διάρκεια της ημέρας.

9. Συνάντηση με τον Υπουργό Εσωτερικών, κ. Νεοκλή ΣΥΛΙΚΙΩΤΗ, και την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σωτηρούλα ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ (27.05.2008)

Ο υπουργός κ. Συλικιώτης υποδέχθηκε θερμά την αντιπροσωπεία και ανέφερε ότι εκτιμά το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο ελέγχει τις συνθήκες που επικρατούν στα κράτη μέλη και επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών.

Στη συνέχεια, ο υπουργός επεσήμανε τη γεωγραφική θέση της Κύπρου, τονίζοντας ότι η Κύπρος αποτελεί τόπο φιλοξενίας εδώ και πολύ καιρό. Ανέφερε ότι το νησί δέχεται πολύ κόσμο και ότι το 2006 οι περισσότεροι μετανάστες προέρχονταν από τον Λίβανο, αλλά και από την Παλαιστίνη, τη Συρία και το Ιράκ. Τόνισε δε ότι η Κύπρος έχει διαχειριστεί με επιτυχία τις καταστάσεις αυτές και έχει αποτελέσει γέφυρα μεταφοράς ανθρωπιστικής βοήθειας. Όπως ανέφερε, πέρα από τη γεωγραφική θέση, σημαντικά προβλήματα προκαλεί και η τουρκική κατοχή. Χαρακτήρισε το βόρειο τμήμα της νήσου ως μια μεγάλη μαύρη τρύπα που χρησιμοποιείται από πολλούς παράνομους μετανάστες για να περάσουν στο ελεγχόμενο από την κυβέρνηση τμήμα της Κύπρου. Ο υπουργός εξήγησε εκ νέου ότι η

«πράσινη γραμμή», η οποία εκτείνεται σε μια απόσταση 180 χιλιομέτρων, αποτελεί γραμμή κατάπαυσης του πυρός και όχι σύνορο. Συνεπώς, η επιτακτική ανάγκη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης διευκόλυνσης της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων διαμέσου της γραμμής πρέπει να συνοδεύεται από ενίσχυση των ελέγχων, με πλήρη τήρηση του κοινοτικού κανονισμού για την πράσινη γραμμή.

Ο υπουργός αναγνώρισε ότι δεν λειτουργούν άριστα όλες οι διαδικασίες που αφορούν το άσυλο και τη μετανάστευση. Υπογράμμισε τη συνεργασία με τις ΜΚΟ, διευκρινίζοντας ότι η κριτική τους αξιοποιείται για να βελτιωθεί η πολιτική και η εφαρμογή της. Σήμερα, εκκρεμούν στην Κύπρο περισσότερες από 8 000 αιτήσεις ασύλου. Ο υπουργός δήλωσε πως θεωρεί τη μακρά διάρκεια της διεκπεραίωσης των εν λόγω αιτήσεων ως μία από τις βασικές αιτίες για αυτόν τον όγκο εκκρεμών αιτήσεων και παραδέχθηκε ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να στελεχωθούν και να εξοπλιστούν καλύτερα. Παρότι πολλά κράτη μέλη παρέχουν σημαντική βοήθεια στην Κύπρο για να υπερβεί τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, θα ήταν ευπρόσδεκτη η επίδειξη μεγαλύτερης αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Τους πρώτους μήνες του 2008, υποβλήθηκαν 1 292 νέες αιτήσεις ασύλου και εκδόθηκαν 1 757 αποφάσεις (βλ. επίσης παράρτημα ΙΙ). Καθεστώς πρόσφυγα χορηγήθηκε σε 6 αιτούντες άσυλο και σε άλλους 40 εκχωρήθηκε προσωρινό ανθρωπιστικό καθεστώς. Απορρίφθηκαν 795 αιτήσεις και έκλεισαν 936 φάκελοι (καθώς ο αιτών είτε αναχώρησε είτε διέφυγε).

Σύμφωνα με τον υπουργό, οι αρχές τάσσονται υπέρ της δημιουργίας νέων κέντρων υποδοχής που θα είναι πλησιέστερα στις αστικές περιοχές, ώστε οι αιτούντες άσυλο να μην είναι απομονωμένοι. Η Κύπρος βρίσκεται στη διαδικασία ενσωμάτωσης της οδηγίας 2005/85 στην εθνική της νομοθεσία κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους. Το υπουργείο έχει συγκροτήσει μια ανεξάρτητη υπηρεσία, η οποία θα αναλύσει όλα τα κονδύλια από τα κοινοτικά ταμεία αλληλεγγύης, προκειμένου να τα αξιοποιήσει με τον αποτελεσματικότερο τρόπο.

Πολύ πρόσφατα, όπως ανέφερε ο υπουργός, η κυβέρνηση αποφάσισε ότι η κράτηση δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει, κατά κανόνα, τους έξι μήνες. Επιπλέον, προβλέπονται νέες εγκαταστάσεις κράτησης με καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Όσον αφορά την πρόσβαση σε δωρεάν νομικές συμβουλές και νομική συνδρομή, ο υπουργός παραδέχτηκε ότι η νομική συνδρομή που παρέχεται από τις ΜΚΟ δεν είναι επαρκής.

Η υπουργός κ. Χαραλάμπους ανέφερε ότι πραγματοποιείται διαρκής διάλογος με την UNHCR και ότι η ίδια προσπαθεί να βελτιώσει τον διάλογο με άλλες ΜΚΟ. Η υπουργός ανέφερε επιπλέον ότι πρόθεσή της είναι να επεκτείνει τους τομείς στους οποίους έχουν δικαίωμα να εργάζονται οι αιτούντες άσυλο. Τη στιγμή αυτή, η απασχόλησή τους περιορίζεται στους τομείς της κτηνοτροφίας και της γεωργίας αποκλειστικά λόγω των αναγκών της αγοράς εργασίας. Η συλλογική σύμβαση (η οποία καλύπτει όλους τους εργαζομένους, άρα όχι μόνο τους αιτούντες άσυλο) μεταξύ των συνδικάτων και των αγροτικών ενώσεων χαρακτηρίζεται ως μη ικανοποιητική. Σήμερα βρίσκεται υπό εξέλιξη η διαπραγμάτευση για μια νέα σύμβαση. Επί του παρόντος, στην Κύπρο δεν προβλέπεται εθνικός κατώτατος μισθός, αλλά ορίζονται κατώτατοι μισθοί για διάφορα επαγγέλματα. Σύμφωνα με την υπουργό, θα καλυφθούν περισσότερα επαγγέλματα εάν κριθεί απαραίτητο.

11. Συμπεράσματα και αιτήματα (περαιτέρω) πληροφόρησης

- **Η σημερινή ικανότητα υποδοχής αιτούντων άσυλο είναι περιορισμένη.** Το Κέντρο Κοφινού είναι το μόνο κέντρο υποδοχής αιτούντων άσυλο που δεν έχει διεύθυνση στην Κύπρο. Το κέντρο διαθέτει μέγιστη χωρητικότητα 120 ατόμων και φιλοξενεί κυρίως οικογένειες και γυναίκες. Οι κυπριακές αρχές καλούνται να επιβεβαιώσουν εάν πράγματι προτίθενται:
    - να επεκτείνουν τη χωρητικότητα του κέντρου Κοφινού με τουλάχιστον 9 πρόσθετες μονάδες στέγασης· εάν ναι, πότε ακριβώς;
    - να βελτιώσουν την εξυπηρέτηση του κέντρου από τα δημόσια μέσα μεταφοράς·
    - να αντιμετωπίσουν την έλλειψη χώρων επείγουσας υποδοχής μη συνοδευόμενων ανδρών· εάν όχι, για ποιον λόγο;
    - να κατασκευάσουν άλλη μια εγκατάσταση υποδοχής που θα πληροί τα πρότυπα (ακόμα και για μακρές περιόδους κράτησης) σε μια λιγότερο απομονωμένη τοποθεσία· εάν ναι, πότε ακριβώς;

- **Όλες οι ΜΚΟ ισχυρίστηκαν ότι δεν πραγματοποιούνται ικανοποιητικές ή δεν πραγματοποιούνται καν ατομικές αξιολογήσεις για τον εντοπισμό των ατόμων που χρήζουν ειδικής μεταχείρισης.** Οι κυπριακές αρχές εξήγησαν, εν τω μεταξύ, ότι τα άτομα που χρήζουν ειδικής μεταχείρισης εντοπίζονται καταρχάς από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, όπου οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο εγγράφονται σύντομα μετά την υποβολή της αίτησης ασύλου. Αυτού του είδους οι ειδικές ανάγκες *μπορούν* επίσης να εντοπιστούν και κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων ανήλικων αιτούντων άσυλο, η αστυνομία μετανάστευσης ενημερώνει σχετικά την Υπηρεσία Ασύλου κατά την υποβολή της αίτησης. Η Υπηρεσία Ασύλου ενημερώνει αμέσως τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας προκειμένου να θέσουν τον ανήλικο υπό την επιμέλειά τους. Όσοι έχουν υποστεί βασανιστήρια παραπέμπονται αμέσως στη Μονάδα Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων κατόπιν σχετικού ισχυρισμού τους κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ή όταν εντοπιστούν σε προγενέστερο στάδιο από τον κοινωνικό λειτουργό. Επιπλέον, όπως εξήγησαν οι κυπριακές αρχές, η Υπηρεσία Ασύλου έχει οργανώσει ένα πρόγραμμα, χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, για την παροχή κοινωνικής αρωγής και ψυχολογικής στήριξης στους αιτούντες άσυλο. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται από ΜΚΟ. Πέρα από τα προαναφερόμενα, οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να επιβεβαιώσουν εάν υπάρχουν σήμερα συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις ατομικές αξιολογήσεις (ιδιαίτερα όσον αφορά τον εντοπισμό των ατόμων που χρήζουν ειδικής μεταχείρισης). Εάν ναι, διατίθενται δημοσίως αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές;

- **Η διανομή και η διαθεσιμότητα (καθώς και οι μεταφράσεις) του φυλλαδίου που εξηγεί τα δικαιώματα του αιτούντος άσυλο (το οποίο έχει συντάξει η Υπηρεσία Ασύλου) δεν κρίνονται ικανοποιητικές.** Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να μας ενημερώσουν εάν προτίθενται να βελτιώσουν τη διανομή και τη διαθεσιμότητα των φυλλαδίων. Εάν ναι, με ποιον τρόπο και πότε;

- **Η πρόσβαση σε κοινωνική αρωγή/επιδόματα πρόνοιας φαίνεται μάλλον δυσχερής.** Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να υποβάλουν ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία, περιλαμβανομένης και αναφοράς στον αριθμό των αιτούντων άσυλο που όντως κάνουν τακτικά χρήση του δικαιώματός τους στην κοινωνική

αρωγή. Κατόπιν των αναλύσεων των στατιστικών στοιχείων του 2007 (από τις ΜΚΟ), ποσοστό άνω του 95% των αιτούντων άσυλο ούτε απασχολούνται στους τομείς που επιτρέπεται από την τρέχουσα πολιτική απασχόλησης ούτε λαμβάνουν επιδόματα από το κράτος.

- **Οι τομείς όπου οι αιτούντες άσυλο έχουν δικαίωμα να εργαστούν περιορίζονται επί του παρόντος στην κτηνοτροφία και στη γεωργία για λόγους που σχετίζονται με την αγορά εργασίας.** Η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπογράμμισε ότι εξετάζεται θετικά το ενδεχόμενο επέκτασης της δυνατότητας απασχόλησης των αιτούντων άσυλο και σε άλλους τομείς. Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να επισημάνουν εάν και πότε αναμένουν να είναι σε θέση να άρουν (ορισμένους από) τους περιορισμούς.

- **Η μακρά διάρκεια της διεκπεραίωσης των αιτήσεων ασύλου και εκκρεμείς υποθέσεις.** Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, η Υπηρεσία Ασύλου έχει πρόσφατα ενισχυθεί με τέσσερις πρόσθετους υπαλλήλους για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου. Επιπλέον, τον Ιούνιο, το προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου (5 κοινωνικοί λειτουργοί και 1 γραμματέας) μεταφέρθηκε στην Υπηρεσία Μετανάστευσης της Λευκωσίας για να εξετάζει τις αιτήσεις ασύλου επί τόπου. Γενικά, το προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου εργάζεται υπερωρίες για να εξετάσει όλες τις αιτήσεις ασύλου όσο το δυνατόν συντομότερα. Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να παρουσιάσουν τα *οργανωμένα* σχέδιά τους για το (εγγύς) μέλλον προκειμένου να εξετάζονται όλες οι αιτήσεις ασύλου εγκαίρως και να διεκπεραιωθούν οι συσσωρευμένες εκκρεμείς υποθέσεις (καθώς και να αποφευχθεί εκ νέου συσσώρευση).

- **Κράτηση κατόπιν έκδοσης δικαστικής εντολής ή διατάγματος κράτησης και απέλασης.** Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται:
    - να υποβάλουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με το ποσοστό των ατόμων που κρατούνται κατόπιν έκδοσης δικαστικής εντολής και το ποσοστό των ατόμων που κρατούνται κατόπιν έκδοσης διατάγματος κράτησης και απέλασης·
    - να διευκρινίσουν το καθεστώς των ατόμων που αφήνονται ελεύθερα (επί παραδείγματι, όταν εκπνέει η μέγιστη περίοδος κράτησης κατόπιν δικαστικής εντολής, αλλά η υπόθεση αυτή καθαυτή παραμένει εκκρεμής)·
    - να αναφέρουν εάν η κράτηση χρησιμοποιείται ως ύστατη λύση και εάν προβλέπονται άλλα επαρκή αλλά λιγότερο καταναγκαστικά μέτρα·
    - να διευκρινίσουν εάν προβλέπεται περίοδος εθελούσιας επιστροφής, άπαξ και εκδοθεί διάταγμα απέλασης·
    - να επιβεβαιώσουν τη θέσπιση μιας μέγιστης περιόδου κράτησης διάρκειας 6 μηνών για τα άτομα που κρατούνται βάση διατάγματος κράτησης και απέλασης·
    - να αναφέρουν εάν προβλέπεται η έναρξη τακτικών ελέγχων των διαταγμάτων κράτησης από δικαστική αρχή.

- **Περιορισμένη πρόσβαση σε νομική συνδρομή.** Το γεγονός ότι δεν υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή για *μη* ποινικές υποθέσεις αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, καθώς οι κρατούμενοι, εφόσον δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα για να καλύψουν οι ίδιοι το κόστος της νομικής συνδρομής, παραμένουν

ανυπεράσπιστοι. Οι κυπριακές αρχές ανέφεραν ότι εξετάζεται πλέον το ενδεχόμενο πρόσβασης σε δωρεάν νομική συνδρομή για μη ποινικές υποθέσεις στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 2005/85/ΕΚ για τις διαδικασίες ασύλου. Οι κυπριακές αρχές παρακαλούνται να αναφέρουν το αποτέλεσμα της διαδικασίας εξέτασης του ενδεχομένου αυτού, καθώς και παρουσιάσουν πιθανές λύσεις.

12. Δήλωση προς το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Παρότι η Κύπρος προσχώρησε ολόκληρη στην ΕΕ, η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας ασκεί πραγματικό έλεγχο έως την πράσινη γραμμή, ενώ η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου βόρεια της πράσινης γραμμής έχει αναβληθεί σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 10 της πράξης προσχώρησης του 2003. Η πράσινη γραμμή έχει εξελιχθεί σε ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση.

Το πρόβλημα αυτό θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί από το Συμβούλιο και την Επιτροπή στο πλαίσιο των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Η Τουρκία θα έπρεπε να αναλάβει τις ευθύνες της, καθώς ο αντίκτυπος στα ελεγχόμενα από την κυβέρνηση τμήματα της Κύπρου θα οδηγήσει σύντομα σε μια ανεξέλεγκτη κατάσταση τόσο από δημογραφική όσο και από πολιτική και οικονομική άποψη.

Επιπροσθέτως, και γενικότερα, πρέπει να σημειωθεί ότι τους τελευταίες 18 μήνες δεν έχει σημειωθεί εξέλιξη όσον αφορά τη διμερή συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Τουρκίας και του Frontex. Το γεγονός αυτό είναι απαράδεκτο. Είναι πλέον καιρός η Τουρκία και η ΕΕ να καταλήξουν σε συμφωνία όσον αφορά τη σημασία της άμεσης και στενής συνεργασίας στον τομέα αυτόν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων
Αποστολή αντιπροσωπείας στην Κύπρο
25 - 27 Μαΐου 2008

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Κυριακή 25 Μαΐου 2008

14:55	Άφιξη στη Λάρνακα της Κύπρου
16:30 – 17:30	Επίσκεψη στο Κέντρο Κράτησης Αμμοχώστου στη Λάρνακα
17:30 - 18:00	Επίσκεψη στον Αστυνομικό Σταθμό Αραδίππου
18:00 – 19:00	Μετάβαση με λεωφορείο από τη Λάρνακα στο ξενοδοχείο στη Λευκωσία

Δευτέρα 26 Μαΐου 2008

08:30 – 9:00	Μετάβαση από το ξενοδοχείο στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη Λευκωσία
9:00 – 10:00	**Συνάντηση με UNHCR** και **ΜΚΟ** (Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου)
10:00 – 11:00	**Συνάντηση με την κ. Ηλιάνα ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Επίτροπο Διοικήσεως (Διαμεσολαβητή)** (Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου)
11:00 – 11:45	Μετάβαση στην Κοφινού
11:45 – 13:15	**Επίσκεψη στο Κέντρο Υποδοχής Κοφινού**

Παρόντες μαζί μας: εκ μέρους της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, ο κ. Σώτος Κτωρής, η κ. Νατάσα Ανδρέου και η κ. Κάκια Δημητρίου· εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών, η κ. Παπαγεωργίου.

13:15 – 13:40	Μετάβαση στο εστιατόριο «Κάλυμνος»

13:40 – 15:30 Γεύμα

15:30 – 16:30 Μετάβαση στο Κέντρο Κράτησης «Μπλοκ 10», Κεντρικές Φυλακές, Λευκωσία

16:30 – 18:00 **Επίσκεψη στο Κέντρο Κράτησης «Μπλοκ 10», Κεντρικές Φυλακές, Λευκωσία**

18:00 – 18:15 Επιστροφή στο ξενοδοχείο

Τρίτη 27 Μαΐου 2008

8:30 – 9:00 Μετάβαση στο Υπουργείο Εσωτερικών

9:00 – 10:30 **Συνάντηση με τον κ. Νεοκλή ΣΥΛΙΚΙΩΤΗ, Υπουργό Εσωτερικών, και την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σωτηρούλα ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, καθώς και με εκπροσώπους του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως**

Παρόντες επίσης ήταν: η κ. Άννυ Σιακαλλή, Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (Υπουργείο Εσωτερικών)· η κ. Μαριάννα Φραντζή, Βοηθός Αρχηγός της Αστυνομίας (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως)· ο κ. Αιμίλιος Λάμπρου Αστυνόμος Α΄ (Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως)· η κ. Κυριακή Λαμπριανίδου, Υπαστυνόμος Α΄ (Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως)· ο κ. Α. Λεωνίδου, Υπαστυνόμος Β΄ (Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως)· ο κ. Σώτος Κτωρής, διοικητικός υπάλληλος (Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Εσωτερικών)· η κ. Νατάσα Ανδρέου ή/και η κ. Κάκια Δημητρίου, διοικητικοί υπάλληλοι (Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Εσωτερικών)· ο κ. Ανδρέας Κωνσταντίνου, διοικητικός υπάλληλος (Υπουργείο Εσωτερικών)· και η κ. Αγνή Παπαγεωργίου, διοικητική υπάλληλος (Υπουργείο Εσωτερικών).

10:30 – 10:45 Μετάβαση στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

10:45 – 11:30 **Συνέντευξη Τύπου στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**

11:30 - 11:45 Μετάβαση στο ξενοδοχείο

11:45 – 14:00 Γεύμα

14:00 – 15:00 Μετάβαση στον Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας

16:00-21:30 Πτήση επιστροφής στις Βρυξέλλες

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων
Αποστολή αντιπροσωπείας στην Κύπρο
25 - 27 Μαΐου 2008

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Βουλευτές του ΕΚ

Martine ROURE (PSE) (Επικεφαλής αντιπροσωπείας)
Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT (ALDE) (Εισηγήτρια)

Jean LAMBERT (Verts/ALE)

Αδάμος ΑΔΑΜΟΥ (GUE/NGL) (*εκτός ποσοστώσεων*)
Παναγιώτης ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (PPE-DE) (*εκτός ποσοστώσεων*)
Ιωάννης ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ (PPE-DE) (*εκτός ποσοστώσεων*)
Μάριος ΜΑΤΣΑΚΗΣ (ALDE) (*εκτός ποσοστώσεων*)

Βοηθοί βουλευτών του ΕΚ

Pauline CHAIGNE (βοηθός της κ. Martine ROURE)
Nanda KELLY (βοηθός της κ. Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT)
Emilie MIRDJANIAN (βοηθός της κ. Roselyne LEFRANCOIS)

Πολιτικοί σύμβουλοι LIBE

Σταυρούλα ΚΑΛΟΨΙΔΙΩΤΟΥ (GUE/NGL)
Annie LEMARCHAL (PSE)
Anders RASMUSSEN (ALDE)
Christine SIDENIUS (Verts/ALE)
Chiara TAMBURINI (GUE/NGL)

Γραμματεία Επιτροπής LIBE

Ana DUMITRACHE
Cristina RODRIGUES

Γραφείο του ΕΚ στη Λευκωσία

Τάσος ΓΕΩΡΓΙΟΥ (Επικεφαλής του Γραφείου του ΕΚ)

Διερμηνείς
EL, EN, FR, DE, IT - 6 άτομα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

	2008*		2007		2006		2005		2004		2003		2002		Σύνολο	
	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα	αιτήσεις	άτομα
Αιτήσεις που υποβλήθηκαν	1862	2013	5905	6789	4286	4545	7291	7746	9285	9872	4032	4407	839	952	**33500**	**40610**
Αποφάσεις	**2840**	**2995**	**6749**	**7184**	**5295**	**5601**	**5499**	**5804**	**4998**	**5345**	**404**	**411**	**126**	**143**	**23071**	**27483**
α) Αιτούντες άσυλο στους οποίους χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα	8	18	15	36	19	37	16	41	15	30	0	0	0	0	**73**	**162**
β) Ανθρωπιστικό καθεστώς (περιλαμβανομένου και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας)	41	90	115	191	85	151	50	122	26	56	10	10	0	0	**327**	**620**
γ) Απορρίψεις	1309	1374	2123	2316	1674	1779	2988	3133	2504	2734	267	274	126	143	**10991**	**11753**
γ) Φάκελοι που έκλεισαν	1482	1513	4496	4641	3517	3634	2445	2508	2453	2525	127	127	0	0	**14520**	**14948**
Εκκρεμείς υποθέσεις	7589	8841	8567	9823	9411	10218	10420	11274	8628	9332	4341	4805	713	809		

**Εως 30/06/2008*